

ÅLANDS MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSMYNDIGHET

Prövningsnämnden

Norragatan 17, AX-22100 Mariehamn

Tel: +358 18 528 600, Fax: +358 18 528 601

E-post: kansliet@miljohalsoskydd.ax

Hemsida: www.miljohalsoskydd.ax

MILJÖTILLSTÅND

Beslut nummer Diarienummer
ÅMH-Pn 27/11 2008-0350

Beslutsdatum
05.10.2011

Sökanden

Anders Mattsson
Doppingvägen 1 A6
AX-22 100 Mariehamn

Ärende

Ansökan avser miljötillstånd för uttag av bevattningsvatten från Kvarnträsk i Enbolstad och Pettböle byar i Finströms kommun.

- Ärendet behandlas på sökandes initiativ som en frivillig miljötillståndsansökan enligt 10 § i landskapslagen (2008:124) om miljöskydd (nedan miljöskyddslagen).

Beslut

Miljötillstånd

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHHM) beviljar med stöd av 17 § 1 mom. i landskapslagen (2008:124) om miljöskydd (nedan miljöskyddslagen) och 3 kap 16 § i vattenlagen Anders Mattsson miljötillstånd för uttag av bevattningsvatten från Kvarnträsk i Enbolstad och Pettböle byar i Finströms kommun.

Giltighet

Tillståndet gäller tillsvidare.

Tillståndet kan ändras eller återkallas av ÅMHHM om vattenmängden inte räcker till för alla som kan ges rätt att ta vatten ur Kvarnträsk. Tillståndsinnehavaren ska inkomma med en ansökan om granskning och revidering av tillståndsvillkor senast 31.12.2016, varvid särskilt knoppslingans (*Myriophyllum sibiricum*) utbredning och effekter på vattenmiljön ska beaktas. Om ansökan om revidering inte görs inom den föreskrivna tiden förfaller tillståndet i enlighet med 21 § 2 mom. punkt e) i

miljöskyddslagen.

Ersättning

ÅMHM har prövat frågan om ersättning enligt 7 kap. 8 § vattenlagen. Myndigheten konstaterar att nedanstående tillståndsvillkor utgör sådant skydd att verksamheten inte kommer att orsaka sådan skada som ligger till grund för ersättning enligt 7 kap. 4 och 6 §§ i vattenlagen.

Miljökonsekvensbedömning

ÅMHM har övervägt behovet av miljökonsekvensbedömning (MKB) i enlighet med 2 och 3 §§ i landskapsförordning (2006:86) om miljökonsekvensbedömning. Till underlag för detta beslut krävs inte en MKB.

Villkor och föreskrifter

Tillståndshavaren ska följa nedanstående villkor och föreskrifter utfärdade med stöd av 24 och 26 §§ miljöskyddslagen:

1. Tillstånd ges till ett vattenuttag på maximalt 1000 m³ per år från Kvarnträsk i Enbolstad och Pettböle byar i Finströms kommun under den tid det inte rinner ut från sjön.
24 § punkt e) miljöskyddslagen
4 kap. 1 och 4 §§ vattenlagen
2. Vattenuttag får endast ske så länge som vattennivån i Kvarnträsk inte underskrider nivån $N_{60} + 13,35$ meter.
3. En pegel för avläsning av vattennivå ska installeras. Pegeln ska vara placerad på ett lämpligt och lättillgängligt ställe och förankrad på sådant sätt att den inte rubbas. På pegeln ska finnas markering av tröskelnivå samt lägsta uttagsnivå. Pegeln och dess placering ska godkännas av ÅMHM innan bevattningsvattenuttag sker.
24 § punkt e) miljöskyddslagen
4 kap. 1 och 4 §§ vattenlagen
4. En höjdfixpunkt i närheten av pegeln ska anläggas. Fixpunkten ska vara nerslagen i berg eller på något annat sätt förankrad så att den inte kan rubbas. Fixpunktens placering och höjdnivå i förhållande till pegeln ska meddelas ÅMHM innan bevattningsvattenuttag sker.
24 § punkt e) miljöskyddslagen
4 kap. 1 och 4 §§ vattenlagen
5. Vattenuttagen ska mätas med vattenmätare. Vattenmätare ska installeras på ett av ÅMHM godkänt sätt och anmälas till myndigheten för besiktning innan bevattningsvattenuttaget inleds.

24 § punkt e) miljöskyddslagen
4 kap. 1 och 4 § vattenlagen

6. En journal ska uppgöras och minst innehålla:
- anteckning om vattenuttag månadsvis
 - anteckning om vattenstånd. Mätning av vattenstånd ska göras varannan vecka under perioden maj-september och under bevattningsperioden ska mätning utföras varje vecka.

En sammanställning av journalen ska inkomma till ÅMHM årligen senast 31 oktober.

26 § miljöskyddslagen

7. Eventuellt avslutande av verksamhet ska meddelas ÅMHM.

21 § miljöskyddslagen

Beslutsmotivering

Ansökan avser ett årligt uttag av 1000 m³ bevattningsvatten från Kvarnträsk i Enbolstad och Pettböle byar i Finströms kommun. Uttagspunkten är i träskets sydöstra del på egen mark. Uttaget är som störst under maj-augusti och de huvudsakliga grödorna är äppel. Sökandes far Jörgen Mattsson har tidigare innehaft tillstånd för uttag av 2500 m³ bevattningsvatten.

Verksamheten är en granskningspliktig verksamhet enligt punkt 15.5b i landskapsförordningen (2008:130) om miljöskydd. Sökande har på eget initiativ begärt att ansökan ska behandlas som en frivillig miljötillståndsansökan enligt 10 § i miljöskyddslagen.

Kristian Sundberg har även ansökt om uttag av 9000 m³ bevattningsvatten från samma träsk. Den totala uttagsmängden från Kvarnträsk har minskat från 16300 till 10000 m³ bevattningsvatten.

Kvarnträsk är en sjö med ett medeldjup på ca 2,5 meter och ett maxdjup på ca 5,5 meter. Träsket är ca 18 hektar stort och har ett nederbördsområde på ca 350 hektar. Det ansökta totala uttaget motsvarar således ca 2 procent av träskets totala volym och vid normal tillrinning fylls motsvarande volym upp på 5-6 dygn. Träskets tröskelnivå har av projekterings- och vattenenheten vid Ålands landskapsregering uppmätts till +13,50 N₆₀.

Kvarnträsk har tidigare varit en näringsfattig Lobelia-sjö, men har under 2000-talet ändrat karaktär kraftigt. På senare år har knoppslingan invaderat träsket med kraftig tillväxt och ökad eutrofiering som följd.

Ett uttag på sammanlagt 10000 m³ motsvarar en teoretisk sänkning på maximalt 6 centimeter, vilket tillsammans med naturlig avdunstning sommartid kan medföra att vattennivån i träsket blir låg, speciellt under extremt torra år. Den verkliga nivå-sänkningen orsakad av vattenuttaget blir dock mindre då det även under torrperioder sker en viss tillrinning till träsket från omkringliggande marker. Tillrinning till sjön sker normalt både som ytvattenflöde från främst Möträsk och grundvattenflöde från omkringliggande marker. Kvarträskets eget nederbördsområde är knappt en femte del av det totala nederbördsområdet, vilket medför att Kvarträsk fylls på ganska långsamt efter en längre torrperiod eftersom Möträsk först ska fyllas upp innan tillflöde kan ske från Möträsk till Kvarträsk.

Under de torra somrarna 2003 och 2006 har tillsynsmyndigheten uppmätt vattennivån efter en längre torrperiod. Under dessa tillfällen har vattennivån varit ca +13,34 - +13,36 i höjdsystemet N₆₀. Det totala uttaget som bägge sökanden tillsammans har redovisat till tillsynsmyndigheten uppgår som mest till 8600 m³ under den torra sommaren 2006.

Kvarträsk har under senare år invaderats av växten knoppslinga. Det är i dagsläget inte helt klarlagt orsaken till detta och vilka åtgärder som kan vidtas för att förhindra eventuell ökad utbredning. ÅMHM har med anledning av inkomna yttranden begärt utlåtande från Husö biologiska station, som har framfört att nya/utökade tillstånd för uttag av bevattningsvatten från Kvarträsk inte borde beviljas då bevattningsvattenuttag sannolikt försnabbar igenväxningsprocessen. Det viktiga är enligt utlåtandet att vattennivån inte skulle få minska allt för mycket mot sensommaren.

ÅMHM konstaterar att inga andra kända uttag från Kvarträsk finns förutom de nu aktuella ansökningarna för fortsatt uttag, varför det inte rör sig om något utökad uttag. Vidare konstaterar ÅMHM att avdunstningen från en fri vattenyta under en sommarperiod maj-september kan uppgå till ca 50 centimeter, varför det ansökta uttaget är förhållandevis litet i jämförelse. ÅMHM har vidare beaktat inkomna yttranden och Husö biologiska stations utlåtande genom att fastställa en sänkingsgräns, under vilken uttag av bevattningsvatten inte är tillåtet. Sänkingsgränsen syftar till att undvika alltför låga vattennivåer orsakade av bevattningsvattenuttag i träsket.

Vidare har villkor fastställts i syfte att förebygga negativ miljöpåverkan, i enlighet med 24 § punkt e miljöskyddslagen samt minska företagets negativa inverkan på enskilda och allmänna intressen enligt 4 kap. 1 och 4 §§ i vattenlagen. Vid fastställandet av dessa villkor har nyttan av de föreskriva åtgärderna vägt mot kostnaderna för sådana åtgärder. För att få tillförlitliga mätresultat av vattennivån ska en pegel installeras. Pegeln ska godkännas av ÅMHM innan bevattningsvattenuttag

sker. Det åligger verksamhetsutövaren att följa med vattennivån i Kvarnträsk för att försäkra att inget uttag sker under lägsta uttagsnivån. En höjdfixpunkt ska finnas i närheten av pegeln för att kontrollera ifall pegeln har förskjutits i höjddled pga. t.ex. isens rörelser. Vidare ska vattenmätare installeras för att man ska få tillförlitliga uppgifter på vattenuttagsmängd.

Villkor om egenkontroll och redovisning av verksamhetens miljöpåverkan i form av journalföring har föreskrivits i enlighet med 26 § miljöskyddslagen. Vattenuttaget och vattennivån i Kvarnträsk ska mätas och antecknas under perioden maj-september eftersom denna period är mest intressant vid uppföljning av verksamhetens miljöpåverkan. I enlighet med 28 § i miljöskyddslagen har ÅMHM rätt att få de upplysningar och handlingar som den behöver för sin verksamhet, varför en sammanställning av journalen årligen ska inlämnas till ÅMHM.

I enlighet med 21 § i miljöskyddslagen upphör tillståndet ifall verksamheten avslutas, varvid verksamhetsutövaren ska meddela ÅMHM om detta.

Med ovanstående motivering konstaterar ÅMHM att det med iakttagande av de i tillståndet givna tillståndsvillkoren är utrett att förutsättningar för tillstånd i miljöskyddslagen och övrig lagstiftning som nämns i 10 § samma lag är uppfyllda. Tillståndet har beviljats tillsvidare med krav på ansökan om granskning och revidering av tillståndsvillkor senast 31.12.2016. Vid valet av tidpunkten för revidering har det beaktats att det är viktigt att inom rimlig tid följa upp knoppslingans utbredning och dess effekter på vattenmiljön i träsket.

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs avgift i enlighet med 14 § i avgiftstaxa 2011 för ÅMHM, fastställd genom Ålands författningssamling 2011:8. Ansökan inkom 22.05.2007, varvid då gällande avgiftstaxa för prövning av tillståndsansökan hos Ålands miljöprövningsnämnd har använts.

Täkt av ytvatten, under 2000 m ³ /år	€	135,00
Lantmäterikostnad	€	31,61
Totalt	€	166,61

Bilagor

1. Ärendehantering
2. Besväransvisning.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet,

Ordförande Ulrika Karlsson
Prövningsnämnden

Föredragande Andreas Nyberg
Miljöskyddsinspektör

ÄRENDEHANTERING

Ansökan

Ärendet är anhängiggjort hos Ålands miljöprövningsnämnd 04.05.2007 (MPN 07-29) och överfört till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet 02.01.2008. Ansökan har ursprungligen stått i Jörgen Mattssons namn men har 17.11.2010 överförts på Anders Mattsson som en följd av generationsväxling på gården.

Delgivning av ansökan

Ansökan delgavs brevlades till sakägare, varvid ansökan fanns utlagd under tiden 14.04.2011 - 05.05.2011 vid ÅMHM:s kansli. Delgivning gjordes också på ÅMHM:s anslagstavla under samma tid. I delgivningen framgick att envar hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovannämnda tid.

Yttranden

Under delgivningstiden inkom yttrande från Bern Löfman 27.04.2011 och från Ronald Mattsson 03.05.2011.

Utlåtanden

ÅMHM har begärt utlåtande från Husö biologiska station.

Bemötande

Sökanden har beretts tillfälle att yttra sig över sådant som tillförts ärendet av annan än sökanden.

Delgivning av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden med mottagningsbevis. Beslutet delges offentligt på ÅMHM:s anslagstavla och en kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten på ÅMHM:s kansli. Beslutet finns även tillgängligt på Internet på ÅMHM:s hemsida, www.miljohalsoskydd.ax. I delgivningen framgår att sakägare kan anföra besvär över beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.